

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A modern szociálizmus.

A politikai hullámverés fölszínre dobta a szociálizmust. Nem természetes módon jött föl a műhelyek mélyéből, de a napirendről még sem kerül le többé soha. Ezzel a tényállással meg kell alkudnunk. Az nem használ semmit, ha a szociálizmust agyonhallgatjuk, sőt érdekünkben áll, hogy a szociálizmus természetével megismerkedjünk és vele szembe nézzünk. Magyarország gazdasági fejlettsége és a heves munkásmozgalmak nem állanak egymással arányban. A munkások túlzó követelései csak kárára vannak gazdasági kibontakozásunknak. Ha tehát a szociálizmus káros hatását ellensúlyozni akarjuk, akkor föltétlenül ki kell kutatnunk a szociálizmus törvényszerű fejlődését és azokat a jellemző különbségeket, amelyek a magyar munkásmozgalmakat és a nyugati államok fejlett szociálizmusát jellemzik.

A magyar munkásmozgalom sztrájkokban nyilvánul. A sztrájk pedig, jogilag véve a dolgot, szerződésbontás. Az egyesült munkások fölmondják munkaadóikkal kötött szerződésüket és

új föltételeket követelnek, a helyzeti konjunkturánk alapján. Ennek az ugynevezett régi szociálizmusnak az a karakterisztikuma, hogy a munkás dacol a munkaadójával és így akar a maga nyomorúságán segíteni. De még egy vonás jellemzi ezt a régi szociálizmust, tudniillik a munkaadók egy részének a szimpátiája. A kisipar és általában a kistermelő nagyon gyakran segítséget nyújt a munkások mozgalmához, aminek abban rejlik az oka, hogy a kisipari munkás még nem proletár a szó szoros értelmében, mert még megvan a lehetősége, hogy mester, azaz kapitalista legyen és mester, meg segéd egyformán érzik a nagyipar súlyát. A régi szociálizmust tehát átszövi még a munkaadók egy részének közbenjárása is, úgy hogy nem lehet egész határozottan a tőkés és a proletár munkás küzdelmének tartani. Ilyen a magyar szociálizmus.

A modern szociálizmus jellemző eseteit csak a nagyipari termelés óriás üzemeiben találjuk meg. A koncentrált nagyipari üzemek száz meg százezer bérért dolgozó munkást egyesítenek,

akik föltétlenül proletárok maradnak egész életükben s akiknél minden lehetősége ki van zárva annak, hogy önálló mesterekké küzdhesék föl magukat. Nem mondom ezzel, hogy egy munkászubbonyban rejtőző zseni nem küzdheti föl magát saját erejéből kapitalistává, de a nagyipari munkások százezreire teljesen érvényes a proletár definíciója. Ezeknek a százezres csoportokban, milliókat számláló proletároknak a tőke ellen való küzdelme a modern szociálizmus. Alapelve már nem az, hogy a munkásjóléért harcoljon, hanem az, hogy kivívja a munka és tőke egyenrangusítását. Ebben az elvi különbségben rejlik a modern és a régi szociálizmus eltérése, mint alább egy összehasonlítással bebizonyítom.

Az összehasonlító példát a népi állam fejlődés történetéből veszem. A történelem logikája azt mutatja, hogy az emberiség életében az abszolutizmusnak föltétlenül fel kell lépnie, de mégis csak átmeneti jelenség. Az ősember szétszórtan, szervezetlenül élt. A mai népek pedig állami organizmusokban élnek. Ez állapotváltozás. Az

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

Úgy elnézel . . .

Úgy elnézel . . . más vagyok most,
Úgy-e halvány, úgy-e sápadt?
Megrabolta a szenvedés
Büslakodó két orcámat.

Hogyne fájt vón' szívem, lelkem,
Annyi rosszat mondtak rólad,
Hogy az Isten, a jó Isten
Téged nekem sohasem adhat . . .

Hogy te régen elfeledtél,
Nem is szeretted engemet,
Nem is éri nászkoszorú
Soha tőled a fejemet . . .

Tudsz-e hinni? én még most se.
Azt hiszem, hogy mind ez álom
S virradatkor tovaröppen,
Délbábos boldogságom . . .

Elmerengek, eltűnődöm
Mindazon, mi elmúlt régen . . .
Az a halvány csillag fénye
Újra biztat fenn az égen . . .

Én voltam-e a menyasszony
Hóruhában, mirtusággal?
Én mondtam-e a nagy esküt:
Holtomig és holtodiglan? . . .

Teljesült hát lelkem álma:
Pelyhes otthon, kicsi fészek?
Jó Istenem, ha ez álom,
Sose ébressz, arra kérlek!

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

Ismeretségem két kiváló Kálmánnal.

Utazási emlék.
Kálits Dömötörtől.

II.

Midőn két évvel ezelőtt nőmmel az egész Salzkammergutot és a mult évben az ingerlő Svájcot beutaztam, arra a meggyőződésre jutottam, hogy sokkal kényelmesebb és praktikusabb a bécsi „Thos, Cook & Sohn” cég körutazási jegyeivel utazni, mint a pályaudvar pénztáránál órák hosszaiig várakozni, míg ránk kerül a jegyváltás sora. A júliusi hőségben az utazó még idegesebb lesz, mert várakozás közben attól is kell tartania, hogy a vonatról lekésik. Így azonban a „Thos, Cook & Sohn”-nál váltott vándorkönyvvel zsebében, mivel sem kell törődnie, nyugodtan beszáll a kocsiba, elfoglalja az első és legjobb helyet és egész higgadtan átadja a

zöld kötésű, aranyozott utazási könyvecskét a mindent keresztül lyukgató kalauznak.

Mi eddig mindig így cselekedtünk, még pedig sikerrel és ily módon szálltunk ez évi július hó 15-én is a gyorsvonatra, hogy Németországba utazzunk. Az utiköltség még megvan, a kocsit a kapunál vár, semmi akadály sincs a vasúthoz való utazásnak.

Mielőtt utazásainkat megkezdzenők, előbb nőmmel együtt tanulmányozzuk az illető országot, szállodáit, feljegyezzük magunknak az érdekesebb néznivalókat, az étkezőket.

Igy a legszükségesebb ismeretekkel el látva, meglehetősen tájékozva érünk az idegen országba, hol azután nöm szokta magára vállalni a vezető szerepét, ő vezet engem mindenfelé. Természetesen legelőször azokba a cukrászdákba vezetett el, hol Németország legjobb fagyaltja kapható.

Az első város, melyet Németországban felkerestünk, Drezda volt és az első ember, akit láttunk, Bismarck, aki olyan vasember volt, aminő mostani valóságában. Szobra a sörcsarnoktól nem messze áll, mintegy jelezvén minden idegennek, hogy Németországot Bismarck és sör nélkül el sem lehet képzelni.

állapotváltozásnak pedig oka és egyidejűleg mozgató ereje kell, hogy legyen. Hogy az ősember kereste a hozzá hasonló ősemberek társaságát, annak az volt az oka, mert így könnyebben védekeztek a természet szeszélyei ellen. Az ok tehát ismeretes. Keressük az erőt. Az együtt élő emberek közt rendet kell tartani és igazságot kell szolgáltatni, mert különben nem tudnak együtt maradni. Az ősembereket összetartó erő pedig nem lehetett más, mint a többiek közül kiváló egyik ember egyéni ereje. Ezen a kifejezésen, hogy egyéni erő nyugszik az egész gondolatmeneten. Az az ősember, aki testi erejével, szellemi szupremáciájával és személyes befolyásával tudott embertársaira hatni, az tartott rendet a többiek között s társai törzsfőt, uralkodót kreáltak belőle. Ily módon jött létre az emberek szervezkedése.

A lényeg ebben a fejlődésmenetben az, hogy ha nem lett volna az ősemberek közt egy kiváló ember, akkor nem tudtak volna szervezkedni és az ember éppen úgy szétszórtan élne ma is, mint a vadállatok és a családjaik élnek. A történelem ezer meg ezer esetben bizonyítja, hogy a már meglevő emberi társulások is szétszűltek, ha az összetartó erő, a kiváló egyéniség, a zsarnok elhalt. És valóban, kivétel nélkül mindenütt az egész világon az abszolút uralkodó hozza létre és tartja fenn kezdetben az emberi társadalmat és csak később, mikor már a társadalmi szervezet bizonyos fokig kifejlődik, akkor kezd a nép ismét öntudatra ébredni és jogokat követel magának a kormányzásban.

A gazdasági élet tökéletesen hasonló menetben fejlődik. A termelés

eleinte teljesen decentralizált. A múlt század elején nem volt nagyipar, ma van. Ez állapotváltozás, amelyiknek oka az, hogy az egyesített termelés kisebb erőfejtéssel több eredményt mutat föl, mint a szétszórt termelés; összetartó ereje pedig egy kiváló egyéniség szervező ereje. Azok az emberek, akik vagyon nélkül kezdtek dolgozni és gyárakat hoztak létre azért, hogy szervezték a szétszórtan dolgozó munkásokat, hatalmukba kerítették az abszolút gazdasági uralmat. Ezek nélkül a kiváló eszű emberek nélkül nem jöttek volna létre a nagy gyárak és ipartelepek soha, sőt az ipartörténelem számos esete bizonyítja, hogy már meglevő gyárak is tönkre mentek, mikor az összetartó erő a tulajdonos elhalt. Az a kismesterember, akiből gyáros lett (protekciónal, vagy önerejéből-e, ez lényegtelen) abszolút ur a saját gyárában és munkásainak diktálja a föltételeket. Ő az az egyéniség, aki a gyárt létre hozza, tehát joggal abszolút uralkodó a saját házában. És itt jön a parallelizmus a jogállam és a nagyüzem fejlődése között.

Mikor a kiváló emberek elvégzik alkotómunkájukat, mikor a gyárak már valósággal meg vannak, mikor a további fejlődés már magától megy, akkor a munkásnép öntudatra ébred és jogokat követel magának a termelés vezetésében. Ugyanaz a küzdelem az, mint mikor az öntudatra ébredt nép vívott csatákat jogaiért. Ezért mondja az egyik legnagyobb német közgazdász, Schmoller, hogy a mai kor legjellemzőbb vonása a gazdasági élet átalakulása. Az abszolút hatalommal rendelkező gyáros helyet ad a demokratikus alkotmányformának és a munkás is részt vesz a

termelés vezetésében. Ugyanaz a jelenleg ez, mint mikor az államfő lemond a l'etat c'est moi hatalomról és a néppel egyenrangú faktora lesz a törvényhozásnak. És ez ma már nem elmélet. A németországi nagy fémipari és elektrotechnikai gyárak vezérigazgatósága tanácskozásaiban részt vesznek a munkások küldöttei is. Angliában a legtöbb nagy ipari termelés allianszban egyesült. A munkások és a gyárosok védő- és támadószövetséget kötnek egymással, hogy együttesen vesznek részt a nyereségben és veszteségben. Svájcban a munkások és a munkaadók küldöttségei együttesen kötik meg száz és százezer munkás nevében a kollektív munkaszerződéseket.

Nálunk Magyarországon ennek a modern szocializmusnak még nyoma sincs, de le kell vele számolnunk, hogy rövid néhány év leforgása alatt szervezett és tanult munkásaink hasonló irányeszmék hatása alatt fognak már küzdeni. És ez csak szerencse lesz. Ma a munkásság ügyét agitátorok vezetik, akiknek tetteit nem a szocializmus mély és törvényszerű tanításai, hanem a pillanatnyi előny, vagy pedig egyenesen az anyagi haszon után való vágy kormányozza. Biztosan merem állítani, hogy abban a pillanatban, mikor a gyárosok maguk veszik kezükbe a munkások szervezését, mint Angliában történik, akkor az a szerencsétlen, félrevezetett munkásnép sok nyomortól és szenvedéstől fog megszabadulni. A földbirtokos elnöke a parasztnép egyesületeinek, a kapitalisra papság vezeti a parasztnép erkölcsi életét és tagadhatatlan dolog, hogy ennek a körülménynek jó hatása van a népre. Tanulják el a nagyiparosok a föld urainak ezt a

Megnéztük az összes nevezetességeket. Az ugynevezett Zwingerben látható Lujza szász királynénak az a „drága kincs“, kit otthagyt, hogy egy másikat vigyen magával, kit jobban szeretett.

A képtárban megcsodáltuk Rafael Sixtini „Madonná“-ját és mélyen meghatva álltunk lángelkű festőnk, Munkácsy Mihály Krisztus keresztrefeszítését ábrázoló képe előtt, mely festmény nagy tragikus hatásánál fogva minden szemlélőre ellenállhatatlan hatást és benyomást gyakorol. Drezdából Berlinbe rándultunk, hol szintén néhány napig tartózkodtunk, hogy megtekintsük a nevezetességeit, innen meg Hamburgba, a németek Velencéjébe vitt utunk. Itt az összes kikötőket gőzhajóról megtekintettük, de Helgolandba a nagy vihar és hideg időjárás miatt nem rándulhattunk át. Ezért kárpótlásul meglátogattuk „Busch“ cirkuszát, mely Hamburgban mindig telt ház előtt játszik. Három napi itt tartózkodás után Kölnbe utaztunk, hogy onnan hajón az egész Rajnát beutazzuk egészen Mainzig. Pompás a Rajna vidéke s még egy svájci ut után is érdekes. A „Kaiserin Augusta“ gyorsgőzös fedélzetén körülbelül ötven sze-

mély volt, nagyjából angol férfiak és nők, kik nem törődve a szőlőkkel beültetett és a középkorból fennmaradt lovagvárak romjainak festői szeszórt maradványaival, szemlélődtek és hallgattak. Velem szemközt két gyönyörű hölgy ült. Anélkül, hogy a rajnai ut valami nagyon lelkesített volna, mindig csak a két angol nőt bámultam. Már az ebéd ideje is elérkezett s a pincér az ételeket is felhordta már. Szomszédaim szépségében elmélyedve, észre se vettem, hogy az ebéd már régen előttem van. Ekkor nőm fülembé sugja, hogy már csak az angol nők iránti rokonszenvből is egyem meg beafsteakemet. Elérte nőm tanácsát, ráadásul még egy adagot megettem. Este tíz órakor értünk Mainzba, hol az éjszakát is töltöttük. Innen Baden-Badenba, majd Stuttgartba és végül Münchenbe utaztunk, ahol egynehány napig megállapodtunk. Münchenből Gasteinba vándoroltunk. Itt tartunk egy kis pihenőt lélegzetvétel céljából, mert a Wildbad-Gasteinbe vezető ut sokkal meredekebb, semhogy oda egy lélegzetvétellel fel lehetne küszni. Csak lassan mozog a landaui, mindamellert, hogy négy stájer ló van eleje fogva.

Meggondoltan lépkednek a lovak nagy lélegzetet véve, míg a meredek kocsiuton néhány kilométer utat megtesznek. És akkor is a kocsinak minduntalan meg kell állitania a kocsit, hogy az izzadó lovak kipihenjék magukat. Este tíz óra volt, midőn Lendgasteinből Hofgasteinba értünk, hol az éjszakát töltöttük. Csak másnap reggel öt órakor indultunk el innen Badgasteinba. De micsoda nagyszerű látvány tárult itt elénk! Bárhol megfordultam Németországban, mindenütt megcsodáltam a kulturát és művészetet, de itt csak a tiszta természet van, Istennek természete az embert leküzdő elemi erejével és megjelenésével.

Borzasztóan és fenségesen szép látványt nyújt egy vizesés, mely mint a rajnai, meredek hegységről tájtékzik és zug le, soha ki nem merülve, mint ahogy a csillagok körforgása ki nem merül, éjjel-nappal, éveken és évszázadokon át az egész örökkévalóságon át szakadván alá. Oh természet, te a Mindenható bölcseségéről irt és soha eléggé meg nem értett titokteljes könyv! Látásodra mennyire elragadja az emberi szívet a szépség eszméje!

jó szokását és legyenek munkásaik erkölcsi életének a vezetői.

A szocializmus térfoglalása föltartóztathatatlán és biztos, hogy még sok heves harc fog folyni munkás és munkaadó közt, de az átmeneti kor szenvedéseit nagyon könnyű lesz a minimálisra redukálni akkor, ha a munkásokat nem ötletszerű elvek és kiabáló agitátorok, hanem munkaadók egyesítik szakszervezetekbe. A kor szelleme kívánja ezt és aki ellene küzd, az elbukik.

Erekly Károly.

H i r e k.

Kitüntetés. Őfelsége a király házi-vezetőink két tisztjét tüntette ki érdeműs és példás szolgálatukért és pedig Keleti Dezső cs. és kir. 23. gyalogezredbeli I. oszt. századosnak a katonai érdemkeresztet adományozta; Billich Gyula cs. és kir. 23. gyalogezredbeli I. oszt. századosnak pedig legfelsőbb elismerését fejezte ki. — A megérdemelt kitüntetésekhez őszintén gratulálunk.

Kinevezés. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Mikes Károly komáromi pénzügyi kezelési gyakorlatot pénzügyi irodatiszté a zombori pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségben kinevezte.

Kinevezés. A király dr. Zoltán Sándor módosi járásbírói albirót az óbecsei járásbíróhoz járásbíróvá kinevezte.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter az újvidéki törvényszék területére vizsgálóbíróul Szabó Imre törvényszéki bírót rendelte ki.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Berényi Sándor titeli állami polgári iskolai igazgató-tanítót jelen állásában megerősítette.

Áthelyezés. A temesvári postaigazgatóság Pál Gergely m. kir. postatisztet Törökbecséről Óbecsére helyezte.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Vékey Zoltán óbecsei kir. járásbírói törvényszéki bírói minőségben az újvidéki törvényszékhez helyezte át.

Installáció. Simrák Béla martonosi plébános múlt vasárnap tartotta installációját. A beiktatást Márton Mátyas ókanizsai apát-plébános, kerületi esperes végezte. A beiktatás előestéjén a község lakossága fáklás-

menetet rendezett lelkipásztorai tiszteletére. Az ünnepélyen nagy számmal jelentek meg az új plébános barátai és tisztelői.

Hírek az egyházmegyéből. Milla Imre tiszakálmánfalvi ideiglenes adminisztrátor ezen állásában véglegesített.

Bucus a karmelitaéknál. Vasárnap tartotta meg a karmelita-rend megalapítójának, szent Teréziának ünnepét. Az istentisztelet sorrendje e napon a következő volt: Reggel 6, 7 és 8 órákor szentmisek népénekekkel, 9 órákor diák-mise, azután magyar szentbeszéd. 10 órákor ünnepélyes püspöki mise volt, melyet Széchényi Jenő nagyváradi apátkanonok celebrált. Ez ünnepélyes mise után 11 órákor csendes mise következett. Délután fél 5 órákor rózsafüzér-ájtatosság volt, melyet bunyevác szentbeszéd követett. A szentbeszéd után áldás rekesztette be a magasztos ünnepet. Az istenházát ez alkalommal zsufolásig megtöltötte az ájtatos hívők serege.

Áthelyezés. A király dr. Gulya László esikszeredai kir. törvényszéki elnököt saját kérelmére hason minőségben a szabadkai törvényszékhez áthelyezte.

Az izraelita ifjuság mulatsága. A zombori izraelita ifjuság folyó évi október hó 28-án a „Vadászkürt” szálloda összes termeiben jótékony célú táncmulatságot rendez. A mulatság fél 9 órákor veszi kezdetét. Beléptidij személyenként 2 korona.

Házasság. Dr. Pap Róbert szegedi ügyvéd e hónap 24-én délután 3 órákor tartja esküvőjét Vámosi Lujzával, Vámosi Manó és neje leányával Bácsmentevánon.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1905. évi október hó 18-án (szerdán) délelőtt 11 órákor rendkívüli közgyűlést tart. Ezen közgyűlés tárgyai: 1. A m. kir. belügyminiszternek intézvénye a bánáti árterzi kút helyének megállapítása és kapcsolatosan a városi tanács jelentése a megtartott árlejtés eredménye iránt. 2. A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek intézvénye a városnak a zombor-apatini vasúti vonalra megadott előmunkálati engedély (koncesszió) és kapcsolatosan a villamos vasúti bizottság javaslata iránt. 3. A m. kir. kereskedelemügyi miniszternek intézvénye, — a városnak mint testületnek a Pallos Armin-féle zombor-apatini vasúti vonalra elrendelt közigazgatási bejárásról való képviseltesége iránt. 4. Dr. Krónits István és társainak önálló indítványa Brankovits György szerb patriárkának a város díszpolgárává leendő megválasztása iránt. 5. A szegedi m. kir. kereskedelmi és iparkamarának előterjesztése a 13201. közig. 1905. számú tanácsi határozat ellen a tagdíjak beszédésének meg-

tagadása iránt. 6. A város polgármesterének előterjesztése mellyel bemutatja az érdekelt-ség kérvényét a Mosztonga ér szabályozási terve iránt.

A „Talpra magyar” szedője, Malatin György volt kalocsa nyomdatulajdonos meghalt. Negyvennyolcban Landerer és Heckenast nyomdájában ő szedte ki Petőfi Sándor „Talpra magyar”-ját. Amikor Petőfi a Nemzeti Múzeum lépcsőjéről elszavalta versét, ez már nyomtatásban is kézről-kézre járt a közönség közt. Ezek voltak az első nyomtatott példányok a költeményből s ezeknek kéziratát szedte ki Malatin György. Az öreg szedő, aki nyolcvannégy éves volt, élete utolsó éveit Kalocsán töltötte el.

Dicsérő oklevél. Kubányi Gyula és Greisinder Ede dicsérő oklevelet nyertek a szeptember 30-án Nagyenyeden megtartott gazdasági kiállításon komlóminta kiállításukért.

Szeles mérnök temetése. A múlt héten Herceghalmán elhunyt Szeles Mihály kir. kataszteri mérnök holttestét családja Szegedre szállította. A Rókus-pályaudvaron szombat délután érkezett meg a holttestet hozó vonat. A koporsót a pályaudvarról a koszorúkkal borított gyászszeker nagy résztvevő közönség kíséretében a belvárosi temetőbe vitte, hol Szeles mérnököt örök nyugalomra helyezték.

Amerikai püspök Székesfehérváron. Nem mindennapi vendége volt a napokban Székesfehérvárnak. James J. Hartley amerikai püspök, az Ohio állam Columbus egyházmegyéjének főpásztor. A Columbus egyházmegye területén a magyar nyelv ismerete a lelkipásztorok egyik lélekbevitő kötelessége. Ezért jött James J. Hartley püspök két papja: Roderik Mac Eachen a múlt évben s az idén Alfonz Philipps hazánkba. Itt időzésük alatt Városhy Gyula dr. püspök, zombori földink, állandó vendégei voltak. Főpásztoruk most eljött távoli hazájából a magyarok földjére, hogy püspöktársának ezt a nagy jószágát személyesen is megköszönje. Két napig tartózkodott Székesfehérváron.

Közigazgatási bejárás. Zombor város közigazgatási bizottsága közhírré teszi, hogy a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium f. évi október hó 7-én 66382/III. 4. sz. alatt kelt intézvényével Pallos Armin budapesti és özv. Dimsits Istvánné zombori lakosok kérelmére a zombor-apatini h. é. vasútvonal közigazgatási bejárását dr. Dubsy Alfréd miniszteri főmérnök vezetése alatt elrendelvé, az eljárás megkezdésének határidejéül folyó évi október hó 20-ának délelőtti 9 óráját, összejöveteli helyül pedig Zombor szab. kir.

Ezen csodaszép hegyvidék szemléletében elmélyedve, hol az amphitheatralisan emelkedő hegység gócpontjában a szemlélő elé egy ingerlő, zöld folyócskától öntözött s házakkal ékített völgy tárul, észre sem vettük, hogy a reggelizésnek legfőbb ideje érkezett.

A „Wasserfall” szállodában telepedtünk meg, melynek elegáns termeit kitömött madarakkal és állatokkal díszítették, ezzel is bizonyítván, hogy ebben a szállodában kitűnően értik, miként kell a bőrt ügyesen lenyuzni. Ugyanis rendeltünk két közönséges eszéze kávé s hozzá két szarvas süteményt és fizettünk érte kerek két korona 40 fillért. Miután a csodaszép Wildbad és még ritkább vizesésének nézésével már eléggé beteltünk, délután pont kettőkor a postán jelentkeztünk, hogy postakocsin visszautazzunk. Velünk utazott még egy német báró. Minthogy pedig még egy negyedik utas is jelentkezett, megvártuk, míg az is megérkezik. Egyszerre halljuk, hogy egy egész csoport, körülbelül hat-hét férfi magyarul beszél, kiktől egy magas, nagyon képzettnak látszó s nagyon szép öreg ur bucsuzott. Hallottam valami „Pécsi” ne-

vet említeni, mire egy kis alacsony, vézna emberke jött bucsuzni utitársunktól a kocsihoz. Amint az idegen ur, ki különben elég üdének és makk egészségesnek látszott, nöm mellett a kocsi belsejébe letelepedett, a kocsi megindította lovait és mi lefelé mentünk az uton Lindgastein felé. Nöm, ki a belépő idősebb urat magyarul hallotta beszélni, zengő anyanyelvén szólította őt meg, mire az oly kellemesen meglepődött, hogy ezentúl bizonyos fokig kötelességének tartotta nömöt az egész uton szórakoztatni.

Elmesélte neki Gastein keletkezésének történetét, a nép hagyományait az egyes hegységekről, felvilágosította Ausztria és Magyarország hegyi lakóinak népszokásairól, a nép életmódjáról és házi iparáról. S miután nömnek, mert már hűvösödött, a felöltőjét felsegíté, azután lett csak ez a finom műveltségű öreg ur igazán maga a figyelmesség és előzékenység. Hogy neki, mint nőnek, tanulságos és bizonyos fokig komoly előadásával unalmasnak ne váljék, áttért a színházra és az operaelőadásokra, a szépirodalomra és végre azon világkiállítások leírására, melyeket meglátogatott. Én szerfölött csodálkoztam tu-

dásának sokoldalúságán és azon könnyedségen, mellyel ez a nekem rendkívül művelt embernek látszó férfi minden tárgyat oly könnyedséggel kezelt, mintha pusztán csak avval a tárggyal foglalkozott volna mindig. Bár kíváncsiságom a végetekig fokozódott bennem, hogy nevét megtudjam, még sem mertem őt megkérdezni. Lelkem mélyéből örültem, hogy egész uton hallgathattam és nagy hálával tartozom a Gondviselésnek, hogy oly nem várt szeretetreméltó társalgót küldött közénk.

Soha oly gyorsan nem mult el az időm, mint most, midőn az utazásban töltött négy óra úgy telt el, mintha négy perc lett volna. Amint este hat óra tájban Lindgasteinba értünk s amint tiszteletreméltó utitársunk elbucsuzott tőlünk, hogy Salzburg felé utazzék, én siettem holmimat a bécsi gyorsvonathoz előkészíteni.

Visszatértemkor nöm ragyogó arccal jön velem szembe s már messziről kiáltja felém:

— Tudod, ki volt az az ur, ki melletttem ült a kocsi belsejében?

város városházát tüzte ki. Egyben a kereskedelmiügyi m. kir. miniszteriumnak 1896. évben 46181. sz. a. kiadott intézkvénye, valamint az 1881. évi XLII. t. c. (kiszájtítási törvény) 34. §-a alapján mindazon érdekeltek, akik ezen vasútépítés által érdekelve vannak, felhívtnak, hogy jogos érdekeik megóvása végett és jogos kérelmeik vagy észrevételeik előadása végett a közigazgatási bejárásom vegyenek részt vagy magukat ott képviseltessek.

Uj találmány. Ifjabb Ujvári Ferenc bezdáni asztalos mester megszerezte a szabadalmat egytetemes magvetőgépjére. Az új gép előnye az, hogy többféle magvat lehet vele egyidőben elvetni. A szabadalom hatálya visszanyúl 1904. évi október hó 25-éig.

Községi képviselőválasztás. Bacsstopolyán folyó hó 3-án ejtették meg a községi képviselőválasztást. A megválasztott 10 rendes és 5 póttag közül 14 függetlenségi és 1 szociáldemokrata.

Uj lap. Zentán, mint ottani levelezőnk értesít, Keceli Mészáros Géza szerkesztésében november hó elsején egy új lap indul meg.

Vásár. Az ujvidéki legközelebbi országos vásár folyó hó 28., 29. és 30-án fog megtartatni, melyre sertések kivételével más állatoknak vézmentes helyekről való felhajtása meg van engedve.

Hármas ikrek. Bori József óbecsei lakos neje 3 fiugyermeket szült, csak hogy az új honpolgárok előbb lettek a tulvilágnak, mint e földi siralomvölgynek lakói.

A zentai hidrobbantás. A hidrobantás munkálatai a Tiszán még mindig folynak és mindamellett, hogy a legnagyobb óvatosságot alkalmazták a hidlábaknak ez uton való eltávolításánál, mégis előfordult, hogy a tiszaparti házak közül Bellér Dezső háza bedőlt és Peczárszky György házának a falai megrepedtek.

Véres jelenet egy hajón. Folyó hó 4-én egy súlyosan sérült matrót szállítottak be a bajai városi közkórházba, hol azt most ápolják. Egy kotrógép vontató hajón Keselyűsnél őrt állott az egyik matróz. Késő estefelé történt azután, hogy a hajó fűtője alaposan behorozva érkezett meg a partról és a fedélzeten nagy lármát csapott. Az őrt álló matróz eszendre intette és szolt, hogy menjen inkább aludni. A fűtő el is indult a hálólhelyre. A matróz is utána ment, hogy felvegye a télikabátját. De mikor a matróz a fűtő mellé került, a fűtő kirántotta bicskáját és beledöfte a matróz testébe. A súlyosan sérült matróz vértől borítva rogyott össze. A hajó személyzete elvitte a bajai közkórházba ápolás végett. A merénylő fűtő ellen megindult az eljárás.

— Nem — mondám — bizonyára valami egyetemi tanár.

— Nem találd ki — mondja nőm nevetve. De látod, én mégis megtudtam a nevét. Tudod kicsoda? Thaly Kálmán.

— Micsoda, ez Thaly Kálmán volt, a kiváló magyar történetíró, kinek II. Rákóczy Ferenc korából és különösen a kuruc költészetéről írott művei oly bámulatos hatást keltenek országsszerzte? — mondám elcsodálkozva és lélekszakadva rohantam a pályaudvarhoz.

Szerencsére megtaláltam nagyrabecsi utitársunkat a kocsai ajtajában, amelybe épen be akart szállani. Nehány sietve elmondott szóban örömet nyilvánítottam afölött, hogy ily szerencsés ismeretséget sikerült szereznem, mire a kiváló tudós mosolyogva megrázta kezemet és beszállt a kocsiba. Midőn ebből az örvendetes mámorból magamhoz tértem, a vonat már elrobogott előttem s a kupé ablakából egy jószívű s egészen ősz férfi keze barátságos „Isten hozzadot” intett.

Népgyűlés Szabadkán. A Bács-Bodrog vármegyei függetlenségi párt folyó hó 15-én vasárnap délelőtt Szabadkán nagygyűlést tartott. A városok, mint Zombor, Baja, Ujvidék és Zenta, valamint a községekben megalakult függetlenségi 48-as pártok küldött-ségileg képviseltették magukat. A gyűlés lefolyásáról részletes jelentésünkkel térszűke miatt a legközelebbi számunkban fogunk beszámolni.

Népkönyha megnyitás. A bajai jótékonycélu leányegyesület vasárnap nyitotta meg népkönyháját.

Színházépítés. Baja város a jövő év folyamán felépíti új színházát, amely a Bárány-szálló telkén épül. Az új színház építésére 70.000 koronát irányoztak elő. — Mi lesz a zombori színházzal? ?

Uj bankfiók Ujvidéken. A fővárosi pénzügyintézetek a Magyar Általános Hitelbank kezdesére folyton szaporítják a vidéki fiókokat. Ujabbán a Kereskedelmi Bank Ujvidéken egy fiókot létesített és azt november hó 1-én adja át a forgalomnak.

Népies mintagazdaság Bez-dánban. A földmivvelésügyi miniszter Bez-dán község határában Varga Mihályt bizta meg népies mintagazdaság berendezésével. A felügyeletet a miniszter Tavassy Lajos föld-birtokosra bizta.

Névmagyarosítás. Spitzer Károly szabadkai lakos belügyminiszteri engedéllyel nevét Szigetire változtatta.

Az Országos Magyar Szövet-ség és a magyar ipar. Az O. M. Sz. számos fővárosi és vidéki tagjának kérésére elhatározta, hogy hivatalos lapjának egy külön rovatában teljesen díjmentesen közli a magyar gyártmányokat és iparekkekét árusító magyar gyárosoknak, iparosoknak és kereskedőknek neveit, lakcimeit és árucikkait.

Mely ápol s eltakar. Megható hír érkezik Amerikából, amely kedves és örvendetes bizonyosága annak, hogy a magyar anyaföld szeretete a világ másik végén is hevíti a magyar keblet. Az amerikai Monogahala-völgyben alakult Szent István község Mc. Keppert-on magyar temetőt létesít, melyet november hóban szentelnek fel. Kovács Kálmán községi plébános arra kérte Budapest székesfőváros polgármesterét, hogy a Rákosmezőről néhány marék földet küldjön el nekik, hogy azt a temetőben elhintésék. A polgármester természetesen a legnagyobb készséggel teljesíti a hazafias érzületre valló kérelmet.

A közhadsereg uj egyen-ruhája. A közhadsereg vezetősége már évekkkel ezelőtt tervezte a hadsereg egyenruhájának megváltoztatását. Most, még ebben a hónapban megküldik az új szabályzat tervezetét a hadtestparancsnokságoknak. Így például a gyalogság nem kap csukaszürke uniformist, mint tervezték és törlik a lovas-tisztek kerek köpenyegét, amelyet pedig az új szabályzati tervezetre való tekintettel néhány ezrednél már megtűrték. A vadásztisztek csukaszürke nadrágját eddig széles zöld sáv díszítette, ezt a jövőben csak egy vékony zöld zsinór fogja helyettesíteni.

Helyiérdekű vasutak és a föld-birtokosok. Helyiérdekű vasutak mentén földbirtokkal rendelkező gazdákra fontos határozatot hozott nemrégiben a közigazgatási bíróság. Egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta, hogy a helyiérdekű vasutak tartoznak létesíteni, vagy legalább is tírni mindazt a létesítményt, amelyet vasutvonalukon át való közlekedhetés végett a szomszéd birtokosok érdekei szempontjából az illetékes hatóság szükségesnek itél. Hogy mikor forog fenn szükség, azt a hatóságok nemcsak a terület kiszájtításkor, de bármikor később is megállapíthatják. Az illetékes hatóságnak joga van a vasutvonalon át való közlekedés szokásos módjai közül azt megállapítani, amelyet a viszonyokhoz képest a törvényes igényeknek megfelelőnek és szükségesnek tart, tehát magánhasználatra szolgáló iparvasutal való átjárást is. A vasuti jog kizárólagosságát a törvény csupán közforgalmu vasutal szemben részesíti védelemben.

Csöd. A zombori törvényszéknél Schnitzer Józsefné bezdáni l. e. esb. Markowith Lajos dr., tg. Szilágyi Károly dr. Bez-dán, h. Pastrovics János dr. Zombor, bh. nov. 13.

Egyleti alapszabályok. A belügyminiszter a következő egyleti alapszabályokat látta el a bemutatási záradékkal: a bácsalmási társaskör és a zombori izraelita férfialárda alapszabályait.

Lesz még Budán kutyavásár. Az Országos Magyar Vadászszövetség által Budapesten rendezett nemzetközi kutyakiállítás e hó 15-én nyitott meg. A megnyitás az állatkerti cirkuszban délelőtt fél 10 órakor Gromon Dezső báró díszelnök, Szentiványi Árpád országgyűlési képviselő elnök és Szivák Imre országgyűlési képviselő alelnök jelenlétében történt. A kiállítás igen értékes; kiválóbb tenyésztőink csaknem mind képviselve vannak és szerepel a külföld is. Összesen 126 ebet neveztek. Vannak juhászebek, vérebekek, vizslák, tacsok, foxterrierek, ujfoundlandiak, doggok stb. A kutyakiállítás hazai bírái: Gozsdu Elek, Monostori Károly és Wirker János, Ausztriából Kammerer Károly.

A hirlapok utcai elárusítása. A belügyminiszter tudatta a törvényhatóságokkal, hogy olyan kolportárs-engedélyt, amely a hirlapoknak egy községnél több községben való utcai elárusítására vonatkozik, a közigazgatási hatóság nem adhat ki, hanem csak a belügyminiszter.

Elgázolta a vonat. Vrska János, az „Ujvidéki Első Kiházasítási Egylet” és több fővárosi intézet 41 éves pénzbeszedője mult vasárnap már délelőtt 11 órakor betért Koleszár Sándornak a kamenicai kapunál levő koresmájába, hol este fél 8 óráig ivott. Ekkor teljesen részegen eltávozott, hogy hova, nem tudja senki; 9 óra után találták meg szétzuzott fejjel a szőlők között, a budapest—zimonyi vágányon holttestét. A holttestet a városi kórházba szállították, a megejtett vizsgálat szerint tisztán szerencsétlenség esete forog fenn, melyből kifolyólag felelősség senkit nem terhel.

Betörés fényes nappal. Baján a mult héten a kis vásártéren levő Pendl-féle óras- és ékszerüzletbe ismeretlen tettesek álkulesesal behatoltak és amíg az üzlet-tulajdonos ebéden volt, 41 gyűrűt, sok arany-, ezüst- és tulaórat loptak el. A csendőrség széleskörű nyomozást indított ez ügyben.

Elcsipett szélhámós. Érdekes fogást csinált az óbecsei rendőrség. Elfogott minap egy nőt és egy férfit, akik egy ujvidéki pénzügynököt hamis okmányokkal becsaptak, jogtalanul pénzt vettek tőle föl és azzal Óbecsére mentek. A szélhámós asszony, Horváth Mária ómoravicai illetőségű Juhász András óbecsei emberrel beállítottak Ujvidéken a pénzügynökhöz és ott az asszony kiadta magát Odor Józsefné ómoravicai földbirtokosnak, akinek 40 hold föld áll a nevében. Az ügynök a hamis okmányokra kiadott 6000 koronát és ezen az asszony és Várady Lajos bicskei illetőségű ügynökfele, a család értelmi szerzője, osztózkodtak. Horváth Mária 3000 koronával Óbecsére ment és innen levelet írt Ujvidékre az ügynöknek, hogy ő a pénzt elvesztette és ezért a Dunába ugrik. Ezen gyanut fogott az ügynök és rögtön jelentést tett a kapitányságon. A rendőrség a személy-leírás alapján megállapította, hogy a pénzfelvevők Óbecsére utaztak. Sürgönyöztek oda és ott tényleg egyik rendőr elesipte az illetőket éppen akkor, amikor az üzleteket járták végig és mindenütt bevásárlásokat tettek. Vettek ruhát, ékszer, sőt hogy mutassák a kultura iránti érzéküket is, a könyvkereskedésben vettek egy nyaláb könyvet. A rendőrségre vezetett asszony csakhamar beismerte tettét, elő is adta a pénzből még megmaradt 2300 koronát és beszámolt azzal is, hogy eddig mire költöttek. Erre őket letartóztatták és az ujvidéki rendőrséghez kísérték át.

Meteor az időről. Meteor folyó hó 9-ről keltezett időjelzése a következőket jelenti az időjárásról: Október közép része még állandóbb időt ígér a bolygók részéről, bár már igen páradus a levegő s így a felhőzet felette könnyen képződik. A zavarok, ha erős hatásuk is lesznek, a munkát nagy-

ban hátráltatni nem fogják, míg ellenben a hónap utolsó harmadának változásai csapadékos és hűvös jellegükkel már inkább hatnak hátráltatóan a gazdákra. November 5-ike körül hidegnek ígérkezik dérről, esetleg fagygyal, majd állandóbb száraz, legfeljebb 13-ika körül csapadékos, majd ismét állandóbb, 19-ike körül nagyobb mérvű fagygyal havazás is valószínű, majd ismét állandó idő, végre 25-ike körül csapadékos, de inkább eső, mint hóval, sőt végével az enyhébb jelleg is valószínű.

Világgá ment iskolásfiu. Pancsák Imre még csak tíz éves, de már is kalandos terveket szövöget ifjú fejében. Szülői Budapesten laknak és a kis Imrét ott járatták iskolába. Egy szép napon eltűnt a fiu, miről a szülők nyomban értesítették a rendőrséget. A napokban a szabadkai rendőrség megtalálta a szülők közt bujkáló kis szökevényt, aki elmondotta, hogy világot akart látni s azért jött el hazulról; utközben eltévedt s így került Szabadkára. A gyermek szüleit nyomban értesítették a kis szökevény hollétéről.

Kukorica lopók. A moholi határban a legutóbbi hetekben, különösen Mohol község Péterréve felé eső részében, még fényes nappal is a legvakmerőbb gabonalopások történtek. A tolvajok különösen kukoricát loptak elszerezéssel. A legerélyesebb nyomozás sem derített volna ki semmit és tán évekig titok marad, hogy kik a tettesek, ha maguk a tolvajok összeszólalkozásukkal el nem árulják magukat és így a rendőrség kiderítette, hogy itt egy 5 fiatal suhanéból álló banda működik, névszerint: Kovács Mihály 15 éves, Krizsán János 18 éves, Kovács János 18 éves, Barna János 18 éves és Tóbiás János 19 éves. A nyomozás folyik.

Gyilkosság. A napokban egy petrői parasztember egy kocsis buzát vitt be Újvidékre. Egy pirosi 16 éves fiu ezt látta s mert tudta, hogy pénzzel jön vissza, megleszte. Mikor visszajött, megkérte, hogy vegye föl a kocsira, ő Kulpinba megy. A petrői gazda felvette a kocsijára és kérte, hogy hajtsa a lovakat, mert nagyon ki van merülve. Ledült a kocsiba és elaludt. A fiu felhasználta az alkalmat és egy hosszú késsel 5—6 helyen szívetáján úgy összeszurkálta, hogy másnap behalt. A tettes fogva van.

Harmadéves katonák megmentése. Fontos rendeletet bocsátott ki a közös hadügyminiszter. Ezzel a rendelettel a rendes körülmények között bevonulni köteles újoncokra bizta azt, vajjon meg akarják-e menteni azon községbelieket a szolgálati időn túl terjedő katonáskodástól, akik most október elsejétől haza mehettek volna. Értesülésünk szerint a hadügyminiszter rendeletét bocsátott ki, melyben az utolsó évüket szolgáló katonák visszatartásának erős korlátokat szab. A hadügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy a tényleges szolgálatuk utolsó évében álló katonákat tartósan szabadságolják abban az arányban, amelyben a csapatszolgálatra önkéntesek bevonulnak. A hadügyminiszter elrendelte, hogy a legidősebb szolgálati évbeli legénység közül elsősorban is azokat bocsássák el, akiknek illetőségi községeiből az önkéntesen jelentkezők bevonulnak.

Művészet — Irodalom.

Színház. Polgár Károly színiigazgató október hó 30-án vonul be társulatával városunkba és október 31-én kezd meg előadásait Rajna és Czobor kitünő operettejével a Hajduk hadnagyával. Az egészen újjászervezett társulat tagjai a következők:

Műszaki személyzet: Polgár Károly igazgató, főrendező, Gyulai Zsiga ügyvezető titkár, igazgató helyettes, Nagy Imre rendező, Sik Rezső rendező, Leövey József bérletgyűjtő, titkár, Rück Károly karnagy, Hüttner Vilmos zenekar igazgató, Iván Sándor correpetitor, Borsódi József sugó, Horváth Gyula ügyelő, Kaposi Ernő ellenőr és gazda, Birling Irén pénztárosné, Nagy Ferenc könyvtárnok, Makra György fodrász, két se-

géddele, Horváth Vince szabó és ruhatárnok, két segéddele, Utassi Tivadarné kellekes és színlaposztó két segéddele, Gaal József díszmester két segéddele, Lengyel József szereposztó szolgál.

Működő személyzet: Polgár Károly, bonvivant, énekes, komikus. Kozma István, opera, operette, tenorénekes. Gozon Gyula, operette énekes siheder. Vajda Dezső, opera, operette baritonénekes. Horti Sándor, operette énekes, lírai szerelmes. Nagy Imre, komikus, buffo. Sik Rezső, szerelmes. Erneyi János, hősszerelmes jellem. Hatvani Ede, operette buffo komikus, népsz. siheder. Virányi Sándor, operette énekes, bonvivant. Gyulai Zsiga, apaszínész. N. Váradi Margit, opera, operette soubrette. Lévai Berta, opera, operette coloratour, népszínmű énekesnő. Kormos Ilonka, opera, operette soubrette. Haraszti Vilma, operette soubrette, szerelmes színésznő. Kürti Margit, hősnő, szalonszínésznő, Barna Jolán, drámai és vígjátéki naiva. Papp Ilonka, drámai szende. Molnár Vilma, hősnő, társalgási színésznő. H. Zöldi Hermin, operette komika, társalgási. Boja Terus, Nagy Mari, ballet-táncosnők, énekesnők. Fekete Ferenc, Utassi Tivadar, Kaposi Ernő, Iván Sándor, Erszényes István, Horváth Kálmán, segédszínészek, kardalnokok. Virág Irma, Havas Ilonka, Dukai Anna, Hollósi Rózsá, J. Havas Aranka, Ligeti Böske, Erszényes Aranka, Erszényesné Anna, segédszínésznők, kardalnosnők. Utassi Gizi, Utassi Ida, Utassi Béla, gyermek szerepek, gyermek ballet-táncosok.

Zenekar. 12 zenekari tag: Hüttner Vilmos, I. primhegedű. Ivánovits Milán, I. primhegedű. Vokatka János, II. hegedű. Haufe János, brácsa. Novotni Vencel, kishögő. Strohmayr Rudolf, nagyhögő. Luiggi Stramoró, clarinetto. Chladik Teodor, flauto. Siposs József, I. kürtös. Szedlacsak Vencel, II. kürtös. Kondár József, I. Trombi. Emil F. M. Mayer, ütőhangszer, nagydob, kisdob, harangjáték stb.

Bérlet: Proscenium-páholy 60 előadásra 420 korona. A többi páholy 60 előadásra 360 korona. Tálalásszék 60 előadásra 96 korona. (20 előadásra 32 korona.) Körszék 60 előadásra 72 korona. (20 előadásra 24 korona.) Zártszék 60 előadásra 60 korona. (20 előadásra 20 korona.)

A bérlet eszközzésével Leövey József színházi titkár van megbízva.

Szanatórium Naptár! A József kir. herceg Szanatórium Egyesület 1906. évre művészi kivitelű naptárt hoz első ízben forgalomba, hogy ezáltal is gyarapítsa az ország minden vidékén felépítendő tüdőbeteg-szanatóriumok alapját. A Szanatórium Naptár gyönyörű vászonkötésben a könyvkötészet remeke. Terjedelme 15 iv, azaz 240 oldal, finom papíron nyomva, irodalmi becsű tartalommal és szebbnél-szebb képekkel. A naptár ára postaköltséggel együtt 2 korona. — A szegénysorsu tüdőbetegnek jóvoltán segít, aki e remek kiadvány megvételével is szaporítja a szanatóriumok építési alapját. Megrendelhető a József kir. herceg Szanatórium Egyesület központi irodájában Budapest. IX. ker., Ferenc-körút 36. szám.

A „Vasárnapi Ujság” október elsej száma 38 képpel jelent meg. Ezek közt különösebb érdeklődésre tarthat számot Zrínyi Péternek egy eddig ismeretlen arcképe, melyhez az eredeti festmény tulajdonosa, báró Nyáry Albert irt cikket. A szépirodalmi közlemények során van Mikszáth Kálmán cikke, „A skvarka” címmel, horpácsi birtokáról, (6 képpel), Szabolcska Mihály és Mezey Sándor versei, Feleki Sándor műfordítása, Gyöngyösi László cikke a bártfai kosaras tótokról (két képpel), valamint a „Regénytár” mellék-

leten Nagy Endre eredeti és Hamlin Gorland angolból fordított regénye (képekkel). További közlemények: tárcacikk a hétről, 6 kép a Gellérthegyen most folyó építkezésről, Goró Lajos hátramaradt szüreti képe, 2 kép a koalíció vezéreinek bécsi kihallgatásáról két kép az amerikai Yellowstoneban levő gejzirekről, emlékezés az 1849 szeptember 30-iki aradi eseményekről, 3 kép a pesti vásárról, cikk és kép egy berlini orvos érdekes eljárásáról a hibás orrok kijavítására, a marokkói szultán műkedvelő fényképei stb. — Október hó 8-iki száma pedig 26 képpel jelent meg. Első cikke s képe a bécsi Bank-gassei magyar házról szól, egy arckép és cikk pedig gróf Cziráky Bélát mutatja be. A szépirodalmi közlemények közt vannak Farkas Imre és Rudnyánszky Gyula versei, Szöllösi Zsigmond elbeszélése s a „Regénytár” mellékleten Nagy Endre eredeti és Hamlin Gorland angolból fordított regénye (képekkel). Szépirodalmi jellegű Kürthy Emil cikke is Vecsey Feriről, Kardos Árpád képekkel élénkített cikke virágcsokrok új divatu kötéséről szól, Berzeneci Kováts Béláné pedig Bakesiszerájba automobilon tett utazását írja le (képekkel). Két hangulatos művészi kép: Pataky Lászlótól „Őszi szántás” és Kotász Károlytól „Haza felé”, Washington György Budapesten állítandó szobrának terve, tárcacikk a hétről, képek az egyetemi ifjuság zászlószenteléséről, a lóhus és halárlásról, a kalábriai földregésről, divatcikk két képpel teszük teljessé a szám tartalmát, melyben megvannak a rendes heti rovatok is: Irodalom és művészet, Közintézetek, egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 kor., a „Politikai Ujdonságok”-kal és „Világkrónika”-val együtt 6 kor. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Közgazdaság.

A komlópiacról. Anglia tömegvásárlása és a múlt héten megindult vásárlási kedv, mely utóbb fokozódott, azon reménnyel kecsgetetik komlótermelőinket, hogy a kereslet nagy lesz a finom komlók után s a szép minták a 160, a kiválogatott zsákok esetleg a 200 koronás árat is elérik. Nálunk a segesvári piacon ezideig csak hazai sörgyárosok vettek, helyi ügynökök csak tapogatóznak, mert megbízások még nem jöttek; vármegyénkben a cseh kereskedők már élénkebbek, s Kiszácon, Kölpény, Dumagálos s 1—2 más kisebb helyen mintegy 200 mm. komlót vásároltak 100 kilónként 100—120 koronán; újabb kereskedők ide is ígérkeztek. A nagy vásárlás úgy Segesvárt, mint Petrőcön október 14—25. közt fog lefolyni.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában esekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.50—3.00, muhar 3.30, alomszalma 1.60, zsupszalma 1.90, szecska 2.20 kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a jözsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 6.80—7.00, tengeri 8.50, rozs 6.55, árpa 6.45 kor. 50 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

R. P. Óbecse. Levelében felsoroltakon kívül más intézetet mi sem tudunk. Nagyon valószínű. Szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kértvényre és mellékleteire nem kell bélyeget ragasztani.

M. L. Sajnálattal nem használhatjuk.

HIRDETÉSEK.

Ad 235/1905. szám.

Pályázat mérnöki munkára.

Gádor község utcáinak és tereinek a vármegyei 15788/538. jkv. 1904. számú építési szabályrendelet 1. §-a értelmében leendő szabályozása s a szükséges munkálatok elkészítése céljából ezennel pályázatot hirdetünk s felhívjuk a vállalkozni óhajtó mérnök urakat, hogy ajánlataikat alulírott előjáróságnál **folyó évi november hó 20-ig** nyújtsák be.

Gádor, 1905. október 8-án.

Szalay Zsigmond, **Brandt Márton,**
jegyző. 2—2 bír.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy **saját készítményű**

SÍRKOSZORÚK,

valamint **pálmák, művirágcsokrok,** vagy bármily e szakmába vágó munkálatokat és legújabb **menyasszonyi koszorúk** és **menyasszonyi ruhadíszeket** bámulatos olcsó árban készítek.

A mélyen tisztelt közönség szíves megrendelését várva, maradok kiváló tisztelettel

ÖZV. SÓKA ISTVÁNNÉ,
okl. művirágkészítő

Zomborban, Apolló-utca 22. szám. (Konkoly-
3-2 féle mosóintézet.)

7970/tkvi 1905. szám

Arverési hirdetmény.

A zombori királyi törvényszék, mint te lelkönyvi batóság közhírré teszi, hogy Urbanovszki József végrehajthatónak Schira Jakab végrehajtást szenvedő elleni 263 korona tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén levő, s Országálláson fekvő, az országállási 224. számú betétben Schira Jakab és neje sz. Weber Anna tulajdonául bejegyzett A. I. 1—3. sorsz. alatt foglalt 248/1., 248/2. és 249. hr. s 310. ö. i. számú jószágtestből Schira Jakabot fele részben megillető jutalékra 166 korona 10 fillér, továbbá az országállási 1326. számú betétben ugyanazok tulajdonául bejegyzett s A. 1. sorsz. alatt foglalt 11340/347—a. hrsz. 617 négyszögöles ingatlanból Schira Jakabot fele részben megillető jutalékra 91 korona 30 fillér, az országállási 3120. számú betétben ugyanazok tulajdonául bejegyzett s A. II. alatt foglalt 11340/348—b. hr. számú 646 négyszögöles ingatlan Schira Jakabot megillető felére 68 korona 20 fillér, az ugyanott A. IV. 1. sorsz. a. foglalt 11340/348—d. hrsz. 646 négyszögöles ingatlan ugyanazt megillető felére 71 korona 50 fillér kikiáltási árban, azután az országállási 1326. számú betétben A. 1. sorsz. a. foglalt 11340/347—b. hr. sz. 309 négyszögöles egész ingatlanra 102 korona 30 fillér, az országállási 3120. számú betétben A. I. alatt foglalt 11340/348—c. hr. sz. egész ingatlanra 96 korona 80 fillér és végül az ugyanott A. III. 1. sorsz. alatt foglalt 11340/348—c. hr. sz. 323 négyszögöles egész ingatlanra 93 korona 50 fillérben megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi november hó 16-ik napján délelőtt 9 órakor Országállás község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % át vagyis 63 korona 40 fillér, 23 korona 10 fillér, 24 korona 20 fillér, 24 korona 20 fillér, 23 korona 20 fillér, 24 korona 40 fillér, illetve 24 korona 40 fillért készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zombor, 1905. évi október hó 7-én.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Radány,

kir. törvényszéki bír.

885. szám.

1905.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbírósg 1904. évi S. p. IV. 306/4 számú végzése következtében dr. Bruck Jenő zombori ügyvéd által képviselt Konyovits István zombori lakos javára Bandl Pálné szül. Klár Mária zombori lakos ellen 167 kor 82 fillér és járulékai erejéig 1904. évi szeptember hó 14 én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1000 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szódagyártó gép és 500 drb. szódásüveg nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbírósg 1905. évi V. 1180/2. számú végzése folytán 167 kor. 82 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi augusztus hó 15. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 106 kor. 70 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Zomborban alperesnő lakásán (Rökus-utca) leendő eszközlésére 1905. évi október hó 28. napjának délelőtti 10¹/₂ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Zomborban, 1905. évi október hó 12. én.

Cservenka Lajos,

kir. bir. végrehajtó.

Eladó szobanövények!
Pálmák, fikusok, dracinák, fenyők, kaméliák, erikák és más szobába alkalmas növények jutányos áron kaphatók Zombor város kertészetében. Ugyanott

KOSZORÚK,
mell- és kézi-csokrok, asztaldíszek stb. díszes és modern kivitelben készíttetnek.

3-1 Kiváló tisztelettel

CSÉRER GYULA,
városi kertész.

6118/1905.

Pályázati hirdetmény.

Kiszács községben füresedésben lévő segédjegyzői és előléptetés esetén az irnok-végrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állás valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi október hó 29-éig** nyújtsák be.

A segédjegyző javadalmazása előleges részletekben 800 kor. készpénz és magán használatra 12 ingyenes fuvar 4—4 mértföldnyire.

Az irnok-végrehajtóé előleges havi részletekben 720 korona készpénz és magán használatra 6 ingyenes fuvar 4—4 mértföldnyire.

Ujvidék, 1905. október 12-én.

Mezey Imre,

főszolgabíró.

2-1

Uj műkertészet.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy Zomborban a Sztojkovits-féle majorban, közvetlen a vasut mellett, az Export-gőzmalommal szemben

műkertészetet

nyitottunk.

Elfogadunk: **kertek díszítését, szőlőültetést, oltást és bujtatást, komlóültetést.**

Termelünk: mindennemű **virágokat,** legkivált **rózsát,** különféle **gyümölcsfákat** a faj jótállása mellett. Mindennemű **csokrokat** és **koszoruokat** úgy élő, mint művirágokból készítésre elvállalunk.

Megrendeléseket lehet eszközölni a Sztojkovits-féle majorban, vagy Árok-utca 3. sz. a. Bánát külváros.

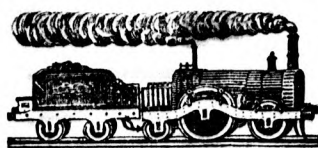
A n. é. közönség pártfogását kérve maradunk

tisztelettel

Radisits Bozsidar és Társa

mű- és élővirág kertészete Zomborban.

10-3

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ÉRVÉNYES 1905. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza		
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.			
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55		10.00
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52		6.37
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind.	SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08	
	1.56	4.43		7.10	6.01		Csantavér		10.26	6.53		1.02	8.18	
	2.21	5.09		7.25	6.27		Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.41	7.31	
	2.47	5.36		7.42	7.05		Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.14		
	3.07	5.55		7.55	7.27		Verbász		9.06	5.37	8.39	11.57		
	3.28	6.17			7.46		O-Kér		8.41	5.13		11.39		
	3.45	6.34			8.13		Kiszács		8.21	4.54		11.21		
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.46	4.57	7.56	11.00		

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza				
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
	4.00	7.12	1.15	ind.	BAJA	érk.	9.15	3.23	6.50			
	4.11	7.22	1.25		Baja-szállásváros		9.08	3.15	6.42			
	4.25	7.35	1.38		Vaskút		8.53	2.59	6.26			
	4.51	8.00	2.01		Gara		8.32	2.37	6.00			
	5.09	8.17	2.16		Rigyica		8.17	2.17	5.35			
	5.37	8.45	2.39		Sztanisics		8.00	1.57	5.12			
	5.56	9.03	2.56		Gákova		7.36	1.28	4.40			
	6.15	9.22	3.14		Nenadies		7.15	1.08	4.16			
	6.25	9.32	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	7.05	12.57	4.05			
2.25	6.51		3.51	ind.	Zombor-vásártér	érk.	6.20	11.20		7.00		
2.31	6.57		3.57		Fernbach-szállás		6.13	11.13		6.52		
2.41	7.07		4.07		Zsárkóvác		6.04	11.04		6.41		
2.50	7.16		4.16		Ó-Sztapár		5.56	10.56		6.32		
3.06	7.30		4.30		Bresztovác		5.42	10.42		6.15		
3.35	7.49		4.49		Hódság		5.27	10.28		5.51		
4.05	8.10		5.12		Parabuty		5.02	10.02		5.21		
4.46	8.35		5.37		Paraga		4.43	9.45		4.43		
5.00	8.49		5.51		ind.	GAJDOBRA	érk.	4.22	9.25		4.10	
5.40	9.16		6.09		Bulkesz		3.46	9.07		3.26		
5.54	9.30		6.23		Petrovác-Glozsán		3.32	8.55		3.11		
6.16	9.45		6.38		Futtak		3.21	8.44		2.59		
6.50	10.10		7.03		érk.	UJVIDÉK	ind.	2.52	8.16		2.20	
7.13	10.31		7.25				2.27	7.51		1.40		

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind.	SZABADKA	érk.	6.50	9.41	12.59	10.35	
5.25	2.26		7.25		Tavankút		6.17		12.37	10.09	
5.45	2.46	7.19	7.53		Bajmok		5.53	9.11	12.20	9.51	
6.16	3.17	7.41	8.32		Nemes-Militics		5.02	8.46	11.44	9.10	
6.30	3.31	7.53	8.50	érk.	ZOMBOR	ind.	4.40	8.35	11.27	8.51	
7.28	4.00	8.13			Prigl.-Szent-Iván			8.14	10.55	8.14	
7.42	4.13	8.23			Szóna			8.04	10.37	7.53	
7.54	4.24	8.33		érk.	GOMBOS	ind.		7.55	10.25	7.40	
9.18	5.25	9.13		ind.	ERDŐD	érk.		7.20	9.17	6.03	
9.30	5.37	9.23		érk.	DÁLYA	ind.		7.09	9.05	5.50	

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
	4.40	1.32	ind.	SZABADKA	érk.	8.34	5.25				
	5.08	2.00		Békova		8.07	4.58				
	6.19	3.21	érk.	ZENTA	ind.	6.40	3.40				
	7.47	5.27		Ada		5.26	2.19				
	8.10	5.42		Mohol		5.05	2.02				
	8.30	6.02		Bács-Petrovosczelló		4.39	1.37				
	8.56	6.28	érk.	ÓBECSE	ind.	4.10	1.10				

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	10.30	1.47	7.00	ind.	SZABADKA	érk.	9.29	12.48	6.20	10.28	
5.25	11.09	2.22	7.35		Csikéria		8.56	12.16	5.48	9.52	
6.03	11.46	2.54	8.07		Bács-Almás		8.34	11.55	5.27	9.22	
6.09	11.51	3.00	8.13		Almás		8.19	11.40	5.12	9.06	
6.33	12.15	3.26	8.42		Bikity-Borsód		7.54	11.15	4.47	8.38	
7.07	12.48	4.00	9.16	érk.	BAJA	ind.	7.17	10.40	4.12	7.47	

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
4.40	9.50	4.25	ind.	O-BECSE	érk.	6.55	12.43	7.44			
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár		6.33	12.16	7.22			
5.27	10.48	5.10		Csurogh		6.15	11.47	7.03			
5.49	11.22	5.32		Zsablya		5.50	11.13	6.37			
6.04	11.45	5.47		Gospodince		5.31	10.44	6.21			
6.30	12.24	6.11		Temerin		5.14	10.20	6.04			
6.39	12.36	6.20		Járek		4.58	9.50	5.46			
6.53	12.53	6.34	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.31	5.31			
7.01	1.07	6.36	ind.	VASKAPU	érk.	4.42	9.24	5.23			
7.25	1.35	7.00	érk.	UJVIDÉK	ind.	4.17	8.55	5.00			

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
4.20	1.40	ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	8.51	5.45					
4.43	2.04		Rószke	ind.	8.28	5.23					
5.02	2.22	érk.	HORGOS	ind.	8.07	5.05					
5.03	2.35	ind.	HORGOS	érk.	7.57	4.49					
5.21	2.58		Bács-Martonos		7.39	4.31					
5.44	3.24		Ó-Kanizsa		7.25	4.17					
6.04	3.54		Adorján		6.56	3.53					
6.29	4.19	érk.	ZENTA	ind.	6.30	3.28					

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.
6.37	5.10	ind.	UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01					
7.00	5.38	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38					
7.05	5.50	ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.33					
7.31	6.24		Káty		5.06	2.15					
7.42	6.38		Tiszakálmánfalva		4.43	1.56					
7.57	7.00		Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41					
8.11	7.18		Vilova—Gardinovec		4.04	1.26					
8.24	7.34		Lok		3.48	1.14					
8.37	7.50	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00					

Oda				Kiskun-Halás—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	12.05	6.00	ind.	KIS-KUN-HALÁS	érk.	5.44	2.27	10.24			
4.03	12.18	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11			
4.20	12.35	6.29		Fehértó		5.16	1.57	9.54			
4.37	12.51	6.45		Terezhalom		5.00	1.40	9.37			
4.58	1.33	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24			
5.25	2.03	7.23		Mélykut		4.20	1.25	8.50			
5.48	2.26	7.44		Rudics		4.00	1.11	8.21			
5.56	2.34	7.52	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.51	1.00	8.10			
6.16	3.00	8.12	ind.	Madarász puszta	érk.	3.41	11.21	7.40			
6.36	3.20	8.28		Bácsmadaras		3.26	11.01	7.20			
6.49	3.38	8.36		Sanac puszta		3.11	10.34	6.53			
6.57	3.46	8.43		Katymár		3.00	10.21	6.40			
7.17	4.11	8.53		Legyon puszta		2.49	9.58	6.14			
7.29	4.23	9.03		érk.							

Olcsóbb mint bárhol! — Pontos kiszolgálás!

VILLANYOS LÁMPÁK!

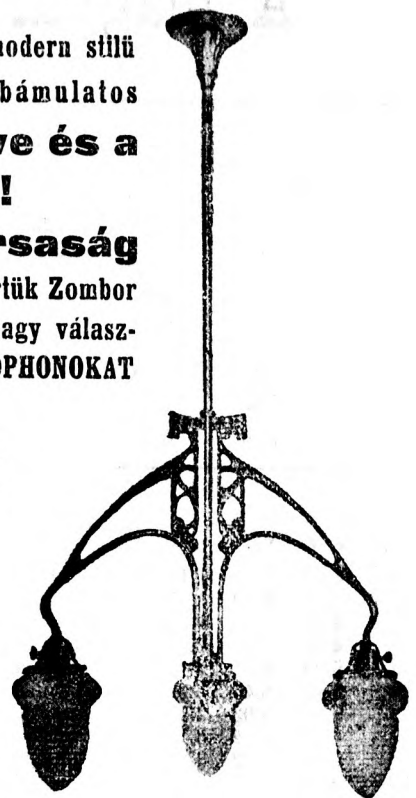

Ajánljuk dús raktárunkat modern stíli **villanyos lámpákban**, bámulatos olcsó áron, **teljesen szerelve és a vezetékhez kapcsolva!**

A grammophon társaság (író angyal védjegy) képviseletét megnyertük Zombor és környéke részére; raktáron tartunk nagy választékban kifogástalan működésű **GRAMMOPHONOKAT** és **LEMEZKET.**

A triesti **LINOLEUM** (parafa szőnyeg) óriási raktárát is a n. é. közönség b. figyelmébe ajánljuk.

Fehérneműek, izléses nyakkendők, csipkék, szalagok, karlsbadi porcellán serviceok, **BERNDORFI ALPACCA** és **ALPACCA** ezüst.

Chinaezüst és bronz dísz tárgyak olcsó áron.

A n. é. közönség szives látogatását kéri

Goldfáhn Sándor és Fia,

Zombor, Kossuth Lajos-utca.

20-8

Esőernyők, gyermekkocsik, utazó bőröndök, játékok, tajtékpipák. — Szolid elvek.

ITT MEGRENDELHETŐK:
VÁLTÓK
GYÁSZLAPOK
SZÁMLÁK
LEVÉLFEJEK
NÉVJEGYEK
ELJEGYZÉSI ÉS
ESKETÉSI KÁRTYÁK
SÍMA- ÉS
DOMBORNOMATU
MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

== KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE ==
Z O M B O R B A N
— A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN. —

ITT MEGRENDELHETŐK:
HIRLAPOK
MŰVEK
NAPTÁRAK
TÁBLÁZATOK
FALRAGASZOK
KÖRLEVELEK
TÁNCVIGALMI
MEGHÍVÓK
TÁNCRENDEK
ÉTLAPOK

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

== PAPIR- és IRÓSZEREK A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON. ==

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
ÉS A
KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.